

Србија на европском путу **ОБЕЋАЊА И ДРУГА РАДОВАЊА**

Шта немачка канцеларка доноси у Београд, да ли ваља очекивати помоћ Вашингтона на путу ка Бриселу и колико је опасна скретница ка Москви

Вера Дидановић

КАД БИ СЕ ОД ПОХВАЛА И ОБЕЋАЊА могло живети, Србија би у овом тренутку свакако била једно од пожељнијих места на планети.

То само пљушти: „Србија је постигла огroman напредак у последњих неколико година“ (Дејвид Мекалистер, извештач Европског парламента-ЕП за Србију). „Скрининг је завршен успешно, а колеге из Европске комисије биле су импресионирани начином на који је Србија реализовала тај процес“ (Мајкл Давенпорт, шеф делегације ЕУ у Србији). „Преговори Србије и ЕУ се добро одвијају и надам се да ће ускоро бити отворена преговарачка поглавља“ (Едуард Кукан, шеф делегације ЕП за Србију). „Дугујемо и Србији и себи отварање првог поглавља“ (Миротлав Лајчак, шеф словачке дипломатије). „Грађани Србије ће веома брзо видети политичку и економску корист од посете која представља велики помак

за Србију“ (премијер Александар Вучић након посете Вашингтону.) „Посета премијера Вучића Вашингтону је била успешна не само у политичком, већ и у економском смислу... Генерал електрик, који производи различите ствари, од медицинске опреме, преко ветротурбина, авионских мотора и још много тога, одржаће већ 11. јуна састанак са српским компанијама које желе да производе делове за њих“ (Мајкл Кирби, амерички амбасадор у Србији)...

А и Ангела Меркел, немачка канцеларка и најмоћнија жена Европе, одлучила је да баш у Београду преноћи кад 8. јула крене у посету региону, што је већ протумачено као знак нарочитог поверења и уважавања Србије и њених реформских подухвата.

Међутим...

Има томе већ годину и по дана од како је, одржавањем прве међувладине конференције између Србије и ЕУ, после силног одлагања добијања чувеног датума почетка преговора о при-

Поједини аналитичари процењују да Србија неће постати члан ЕУ још 15 до 20 година. А то се баш и не уклапа у рокове којима барата актуелна српска политичка елита. Али и тада би имала боље пролазно време од Турске

АЛЕКСАНДАР ДИМИТРИЈЕВИЋ

Меркелова и Оба-
ма: хоће ли кан-
целарка од Ср-
бије тражити да
дозволи чланство
Косова у УН

ступању Србије ЕУ, и званично озна-
чен почетак преговора на политичком
нивоу, а ни једно преговарачко погла-
вље још није отворено. Према послед-
њој информацији, коју је Мекалистер
дао у понедељак на Економском сами-
ту Србије у Београду, постоји могућност
да се то деси до краја године, али под
условом да наредна рунда преговора о
Косову, 23. јуна у Бриселу, премијера
Вучића и Исе Мустафе, буде успешна.
Мекалистер је истакао да је напредак у
нормализацији односа Београда и При-
штине свакако остварен и поздрављен
у Бриселу, али је позвао две стране да
у наредних неколико недеља оства-
ре конкретније резултате у спровође-
њу Бриселског споразума. И још: „Дела
говоре, а не речи“, додао је Мекалистер
на српском, да не буде забуне и да га
сви разумеју.

ДА ЛИ ЈЕ ТО СВЕ И ДА ЛИ СУ МОГУЋА
друга непријатна изненађења, можда
по узору на оно које је, током посете
Београду 2011. тадашњем председнику
Борису Тадићу приредила канцеларка
Меркел? У медијима су се већ појавиле
спекулације о два непријатна захтева
која би Меркелова могла испоставити
београдским домаћинима – допушта-
ње чланства Косова у УН и слабљење
Републике Српске и дистанцирање од
њеног председника Милорада Додика.
Сам Додик је, међутим, већ у понедељак
демантовао наводе о постојању прити-
ска на Србију и додао да никад није осе-
тио дистанцирање.

Ни Бодо Вебер, из берлинског Са-
вета за политику демократизације, не
помиње ништа слично говорећи о ци-
љевима скорашње посете немачке кан-
целарке: „Циљ је наставак појачаног
ангажмана немачке владе у контексту
Берлинске конференције. Уз то, кан-
целарка ће у Београду и Приштини си-
гурно инсистирати на значајнијем на-
претку и имплементацији априлског
споразума“, каже Вебер.

И други саговорник НИН-а, од-
лично обавештен о немачким жељама
и плановима, верује да још није време
за истицање захтева везаног за Босну.
Врло је занимљиво његово објашњење
како смо, што се Немачке тиче, дошли
ту где смо дошли - хтела не хтела, Не-
мачка је, након „самоизбацивања Ен-
глеске и економских проблема у које су

запале Француска и Италија, преузела
водећу улогу у спољној политици ЕУ –
чак и у питањима која је не занимају на-
рочито, међу којима су проблеми Југо-
источне Европе“. Балкан је, каже, дуго
био ван зоне интересовања канцеларке,
заинтересоване првенствено за конрет-
не цифре (број људи, економски пара-
метри). Цео простор она је гледала кроз
призму Русије, односе је сматрала спо-
редним и приступала им је без темељне
припреме, а бивши председник Тадић
за њу је био социјалдемократа, припад-
ник друге породице партија (за разлику
од Вучића, који припада истој партиј-
ској породици и за кога је, како каже,
канцеларка наменила улогу „извршите-
ља“, док је евентуални други „играчи“
на овом терену уопште не интересују).

За Србију, према речима овог саго-
ворника, није била корисна ни чиње-

ница да сви канцеларкини саветници
потичу из „дејтонске приче“ и да деле
став да Србију треба стискати, као и
оцена да је најважнији политички фак-
тор, због броја становника и штете коју
може да нанесе – албански фактор. У
даљој причи, битно је подсећање да је
Запад 1999. донео одлуку да се Срби-
ја бомбардује, а Косово постане неза-
висно, али и чињеница да до признања
Косова у УН није дошло, као и да се у
самој ЕУ показало да је Шпанију и Ки-
пар немогуће натерати да признају не-
зависност. Тако се приступило тражењу
решења кроз ЕУ, при чему се од Србије
очекује да пристане на неку врсту спе-
цијалних односа, које још нико не уме
да дефинише прецизније од оног чуве-
ног „округло па на ћоше“.

Проблем је закомпликован економ-
ским суновратом региона након 2009,

Савези

НАТО није услов за ЕУ

Игор Новаковић

истраживач при Центру за међународне и безбедносне послове (ISAC фонд)

У МЕДИЈИМА СЕ С ВРЕМЕНА НА
време јављају спекулације о присту-
пању Србије НАТО, као неопходном
услову за улазак Србије у Европску
унију, те и да је приступање Србије
овом савезу једна од стратешких на-
мера САД. У САД углавном превла-
ђује став да је безбедносна сарадња
са Србијом на веома високом нивоу
већ кроз програм НАТО Партнер-
ство за мир као и кроз Програм др-
жавног партнерства са Националном
гардом Охаја који се одвија од сеп-
тембра 2007. године. Баш због овако
успешне сарадње учестале су изјаве
званичника САД да је Србија добро-
дошла у НАТО, али притисак за то
не постоји.

И сами званичници НАТО и
других земаља чланица су крајње
уздржани, наглашавајући да су вра-
та Србији за чланство отворена,
али да је потребно да сама иска-
же интересовање. Партнерство за
мир, поготово откако је децембра
2014. године усвојен Индивидуални
акциони план парт-
нерства (ИПАП)
Србије са НАТО
(који не подразу-
мева чланство),
довољна је мера
спровођења активно-
сти од безбедносног
и одбрамбеног
интереса за држа-
ве региона и друге
чланице и партне-
ре (пре свега борба
против тероризма и

подршка мисијама у региону). Поје-
дини домаћи аналитичари истичу да
ИПАП представља последњи корак
пре саме кандидатуре, што јесте
истина у случају да Србија има јасно
исксану вољу за чланством. С дру-
ге стране НАТО је геополитички
затворио безбедносни оквир Балка-
на према истоку уласком Румуније
и Бугарске у чланство, те не посто-
је интереси и потребе за било какво
„експресно“ укључивање држава
региона, што показује и пример Црне
Горе, која је ИПАП добила 2008.
године, а Акциони план за чланство
2009. године.

Треба споменути да НАТО
има одређене услове за присту-
пање нових чланица: да је земља
демократска и да постоји владави-
на права, да постоји јасна подршка
становништва и политичке ели-
те за улазак, као и да не постоје
територијални конфликти у које
је држава аспирант укључена. За
Србију последња два услова недво-

смислено стоје као
препрека „брзом“
чланству. Другим
речима, без реша-
вања „косовског
питања“ Србија
неће постати чла-
ница НАТО, док се
сам процес присту-
пања сигурно неће
десити преко ноћи
и без пуне подршке
политичке елите
(за почетак).

**Због успешне са-
радње учестале су
изјаве званичника
САД да је Срби-
ја добродошла у
НАТО, али притисак
за то не постоји**

што је довело до страха од новог таласа избеглица, па је, руковођена потребом да се одбрани од критика да Немачка ништа не чини, канцеларка прошле године предложила „онај чудан формат у Берлину“ (конференција о Западном Балкану), који се наставља у августу у Бечу. И зато сада, додатно, предстојећом посетом Београду, Тирани и Сарајеву, жели да покаже да посвећује политичку пажњу региону – али све то без и најмањег одступања од задатих критеријума везаних, првенствено, за нормализацију односа Београда и Приштине.

Колико је, у целој евроинтеграциској причи, реална најава о помоћи из Вашингтона? Стивен Мејер, некадашњи заменик директора у одељењу ЦИА за Балкан, каже да САД могу да обезбеде вербалну подршку кандидатури Србије за чланство у ЕУ, али да нема много оног што Вашингтон заиста може да уради. „Да је Србија увела санкције Русији, САД би извршиле снажнији притисак у кључним европским престоницама, посебно Берлину. Вашингтон неће снажно притиснути Албанце, јер САД желе да виде потпуно повлачење Србије са Косова“, сматра Мејер.

„ПОМОЋ САД НЕЋЕ ИМАТИ ЕФЕКТА уколико Србија не примени *acquis communautaire* и не усклади спољну политику са спољном политиком ЕУ“, каже амерички експерт за Балкан Данијел Сервер. Он подсећа да је премијер Вучић јасно рекао да намерава да учини обе ствари, у оквиру практичних могућности, као и да је рекао да не балансира између Москве и Запада, већ се јасно определио за ЕУ. „Вашингтон ће притискати и Београд и Приштину да примене већ постигнуте споразуме и појачају напоре у другим областима“, верује Сервер.

И Вебер верује да Србија може да рачуна на подршку САД процесу ЕУ интеграција. „Ту однос Београда према Москви сигурно игра важну улогу“, каже Вебер. Он сматра да није била случајност помоћ САД у енергетском сектору, коју је премијер Вучић поменио пре одласка у Вашингтон, посебно у контексту краја пројекта Јужни ток. „Што се тиче притиска на Приштину у вези с дијалогом, ако мислите на спор око будућег статута Заједнице српских општина, сумњам. Посебно

Помоћ САД неће имати ефекта уколико Србија не примени *acquis communautaire* и не усклади спољну политику са спољном политиком ЕУ

Данијел Сервер

док се из Београда шаљу сигнали као што је Платформа председника Николића“, каже Вебер. Он мисли и да позицију Србије у приступном процесу не побољшава балансирање између Москве и Запада, али верује да је таква политика могућа још неко време. „Докле, то зависи пре свега од тога кад ће се ЕУ одлучити да отвара поглавље 31 и како ће се дефинисати очекивана `постепена хармонизација` спољне политике Србије са политиком Уније“, каже Вебер.

Сервер мисли да наставка балансирања није мудар, али подсећа да је Вучић рекао да то и није његова намера.

Сумњам да је могућ притисак Вашингтона на Приштину, посебно док се из Београда шаљу сигнали као што је Платформа председника Николића

Бодо Вебер

Да ли су 8. јула, када Ангела Меркел стиже у Београд, за Вучића могућа и непријатна изненађења, каква је 2011. доживео Борис Тадић

„Али, он има значајну политичку опозицију са деснице и мораће то да узме у обзир кад буде Србију комплетније усаглашавао са Европом“, каже Сервер.

Мејер, међутим, сматра да је Београд одлично балансирао између Москве и Запада и требало би да буде у стању да настави ту улогу. „Иако би Запад волео да се Србија придружи режиму санкција, он разуме зашто Србија то не може да уради. То Србији даје јединствену могућност да игра улогу медијатора између Истока и Запада у важним питањима. Најозбиљнији проблем у томе је српско осећање да је земља премала и недовољно важна да би могла да доведе до помака. Постоји истински комплекс инфериорности у српској политичкој елити и осећај да се Београд не усуђује да увреди Вашингтон или Брисел ван питања санкција Русији. Постоји нереалан став у Београду да Србија мора да се придржава свега што Вашингтон и Брисел желе“, каже Мејер.

САГОВОРНИЦИ НИН-А ВЕРУЈУ И ДА У Вашингтону није било покретања других тема осим оних о којима је јавно говорено, што делује као добра вест. Од опште атмосфере уливања оптимизма, међутим, унеколико одскаче овај део приче Стивена Мејера: мало је, каже, вероватно да ће ЕУ бити расположена да убрза процес интеграције Србије. Проблем је, пре свега у самој ЕУ – умор од проширења, озбиљни финансијски проблеми, крупне политичке разлике у оквиру саме Уније (на пример, да ли одобрити Британији посебне привилегије) и растуће поделе између богатијег севера и сиромашнијег југа.

Кад под све то подвуче црту, Мејер долази до закључка да, ако Србији буде одобрено чланство, то ће бити за 15 до 20 година. А то се баш и не уклапа у рокове којима барата актуелна српска политичка елита. Али је, у сваком случају, боље пролазно време од оног које бележи Турска, чије се невоље на путу ка Бриселу све чешће узимају у обзир у прављењу анализа и прогноза везаних за евроинтеграције Србије. Од претераних сличности, засад нас ваде религијски фактор и недостатак јасне посвећености ЕУ идеји пријема Турске, која, бар на декларативном нивоу, у случају Србије – и те како постоји. **НИН**

REUTERS

Uz međunarodno putno osiguranje, osiguranje domaćinstva na poklon!

Generali Osiguranje Srbija i ovog puta misli na vas! Kupovinom Generali međunarodnog putnog osiguranja, na poklon dobijate osiguranje domaćinstva. Akcija počinje 1. juna 2015. godine i ponuda je ograničena. Vi samo putujte, uživajte i ne brinite!

Generali Osiguranje Srbija. Deo Generali grupe. general.rs besplatan poziv 0800 222 555

GENERALI